

**SOTTUNGA
KOMMUNS
utvecklingsplan för
vatten och avlopp**

Fastställd av kommunfullmäktige 18.12.2017 § X

VA-översikt Sottunga kommun

Syfte

I samband med framtagande av VA-plan för Åland har projektets styrgrupp begärt in kommunala VA-utvecklingsplaner från samtliga åländska kommuner. Inlämnad plan ska beskriva översiktligt nuvarande VA-situation i kommunens orter och dess utveckling fram till år 2030 där kända åtgärdsbehov identifierats. Underlaget i kommunens VA-utvecklingsplan kommer användas i VA-plan för Åland vilken färdigställs till Ålands landskapsregering i december 2017. Begäran är i enlighet med LL (1979:29) 5 §, "Allmänt vatten- och avloppsverk skall i den mån de ekonomiska förutsättningarna det medger utveckla vattenanskaffningen och avloppsregleringen inom sitt verksamhetsområde i enlighet med de krav som ställs av samhällets utveckling."

Inledning

Sottunga är Finlands minst kommun och var 96 invånare till antalet år 2016 (ÅSUB, 31.12.2016). Kommunen har allmänt vatten i Sottunga bykärnan med några få vattenabonnenter. Kommunens grundvattenbrunn har enkel rening och producerade 1000 m³ år 2016. Dricksvattenvolymer är små, och kommunen har inte planer på utbyggnad av kommunalt vatten. Vattenverket har god kapacitet, men det är oklart hur många till PE det skulle gå att ansluta. Majoriteten av bostadshus och fritidshus på Sottunga har eget vatten. Vattenkvalitet i privata brunnar är inte alltid bra, och några fall av saltvatteninträngning har förekommit.

Kommunen har allmänt avlopp för en majoritet av de fast bosatta där även flera fritidshus finns anslutna. Reningsverket byggdes år 2002 för kommunens behov. Utbyggnad till övriga med tillhörande ledningsnät ordnades när en omfattande avloppsplan för Sottunga by togs fram år 2006. Avloppsreningsverket är dimensionerat för 70 PE vilket nyttjas till 80 % på årsbasis och sommartid nyttjas kapaciteten till fullo. Ca 25 % av volymerna tas emot från de kommunala inrättningarna. Kommunens VA-verksamhetsområden är inte definierade enligt LL 1979:29 om allmänna vatten- och avloppsverk, 3§. Anslutning till allmänt VA sker utifrån enskild prövning i byggnadsnämnden. Kommunen bygger senhösten 2017 ut det kommunala avloppsledningsnätet till hamnen. Utökat avloppsledningsnät till hamnen kommer inte innebära några ytterligare volymer, däremot försvinner behovet av transport till reningsverket. Fastigheter som inte är anslutet till kommunalt VA idag föreslås fortsättningsvis ha enskilda lösningar för vattenförsörjning och avloppshantering. Förverkligande av kommunens VA-utvecklingsplan kommer inte innebära några ökade VA-volymer från dagens till år 2030. Kapacitet för dricksvatten finns eftersom inget planeras byggas ut. Utifrån befolkningsprognoser och förväntad samhällsutveckling kommer kapacitet för avlopp förväntas finnas fram till år 2030.

Kommun består av följande byar nedan med följande antal invånare:

1. Sottunga (82)
2. Övriga: Finnö (1), Husö (6), Hästö (2), Mosshaga (0), övriga (5).

Områdesbeskrivningar gällande VA har avgränsats geografiskt till Sottunga by samt övriga områden.

Följande beslut och underlag som berör VA och samhällsplanering finns i kommunen:

- 3 st detaljplan från 1970-talet, dock endast en aktiv (berör ett stugbyområde i Sottungalandet).
- Kommunal avloppsplan för Sottunga upprättad år 2006, förverkligad året därpå. Hushållen har kopplat sig på huvudledningen under åren som följde och några få har ännu inte gjort det.

Sottunga saknar kommunöversikt och styrdokument för sin samhällsplanering. Kommunen har sedan tidigare ingen VA-utvecklingsplan.

Kommunen strävar till att inför varje bokslut följa upp följande nyckeltal:

nyckeltal	Nuläge 2016	Utvecklingsplan 2030	Kommentar
Invånarantal	96	95	ÅSUB
Antal bostadshus	57*	52	*År 2014 ÅSUB
Antal fritidshus	149*	155	*År 2014 ÅSUB
Totalt antal vattenabonnenter	8	8	Kommunens hyreshus, skolan+ 3
Industrier/storbrukare	- m ³	- m ³	
Andel invånare med allmänt vatten	15 %	15 %	
Vattenledningsnätlängd	300 m	300 m	Dito, saknas karta.
Renvatten inköp	-m ³	- m ³	
Renvattenförsäljning	m ³	m ³	Levererat, inget säljs
Spill i vattenledningsnätet	-	-	Troligen inget spill. ca 40 år gammalt.
Totalt antal avloppsabonnenter	52	55	
Andel invånare allmänt avlopp	60 %	62 %	
Avloppsledningsnätlängd	8000 m (4000+4000)	9500 m	
Spillvattenmottagning i det egna ledningsnätet	2500 m ³	2500 m ³	Ca 10 st slutna tankar töms i ARV.
Spillvatten leverans till behandlingsanläggningar	3500 m ³	3500 m ³	
Utspärningsgrad (USG) i avloppsledningsnätet	1,4		Takvatten kan minskas.
Antal enskilda avlopp	136 st		Bostadshus+fritidshus minus ARV abonnenter+slutna tankar..
Antal och % enskilda avlopp 15år+	114 st		

1. Sottunga by

Vattenverk: Sottunga kommun

Avloppsreningsverk: Sottunga kommun

Inledning

De beslutsunderlag som finns gällande samhällsplanering för området är tidigare avloppsplan vars verksamhetsområde omfattar bykärnan. Butiken, posten, biblioteket och skolan är med i kommunens vatten- och avloppsnet. Kommunalt verksamhetsområde för avlopp är inte definierat, men omfattar de anslutna fastigheter som anges i genomförd avloppsplan. 3 hushåll utanför avloppsledningsområdet fick bidrag för inrättande av egna reningsverk samtidigt då avloppsledningsnätet byggdes. Avloppsplanen finansierades genom självkostnadsprincipen. Majoriteten fast bosatta är anslutna till reningsverket, antingen genom direkt anslutning eller slutna tank. 4 st har egna reningsverk. Avloppsvolymer mäts genom mätare på ingående vatten hos abonnenterna, alternativt schablonvärdet 150 l/person/dygn. Slam genererat från reningsverket förs till Lotsbroverket 67 m³ år 2015 motsvarande ca 5 tankbilar per år. Senhösten 2017 dras en ny avloppsledning till hamnområdet för turistanläggningarna.

Bakgrund

Invånarantal 01.01.2017 totalt:	82 st
Hushåll, 1-2 vån:	50 st
Fritidshus, 1-2 vån:	120 st (15 tillhör stugbyn)

	Inom allmänt VA	Utanför allmänt VA
Bostadshus med		
Eget vatten, kommunalt avlopp:	26 st	-
Kommunalt vatten, enskilt avlopp:	-	-
Kommunalt vatten & avlopp	13 st	-
Eget vatten, eget avlopp	-	10 st
Fritidshus med		
Eget vatten, kommunalt avlopp:	19 st	-
Kommunalt vatten, enskilt avlopp:	-	-
Kommunalt vatten & avlopp	-	-
Eget vatten, eget avlopp	27 st	61 st

Kommunen avser inte gå in aktivt för försäljning av vatten till utomstående abonnenter. Alla hushåll som kan koppla in sig på avloppsledningsnätet är redan inkopplade. Inom kommunalt VA-verksamhetsområde finns ca 20 st fritidshus med eget avlopp.

Följande inrättningar, djurgårdar, industri, annat finns:

- En djurgård med egen vatten- och avlopp, har inga planer att ansluta sig.
- Två turistanläggningar i hamnen, slutna tank. Mottagningsstation för fritidsbåtar

- septiktank. Dessa kommer med tiden att anslutas till den nya ledningen till hamnen.
- Ungdomslokal, sluten tank.
 - Hembygdsgård utan åtgärd, men minimal användning utan vattentoalett.
 - Kyrkan utan avlopp.
 - Sottunga stugby med eget godkänt avloppssystem 30 PE, bestående av 3 st likadana system med 3- kammarbrunnar och infiltration i en större åker.
 - Vassreningsverk för avrinning från gammal deponi.

I Sottunga finns inte några skyddsvärda yt- eller grundvattenområden. Dricksvattenproduktionen är dock beroende av av grundvattnet håller god kvalitet och inte kontamineras. Risk för saltvatteninträngning finns, och det har hänt att energibrunnborring orsakat saltvatteninträngning. Kommunens reservvattenbrunn ligger strax intill befintlig dricksvattenbrunn. Ifall grundvattnet i brunnens närområdet kontamineras riskerar dem båda att slås ut. Då borras ny.

Reningsverket har tidvis haft problem med bräddning vid ymnigt regnande. Recipientpunkt för avloppsreningsverket går från utfallsdike som leder till havsviken Storsörs viken som har måttlig ekologisk status likt Ålands övriga ytterskärgård. Viken växter/slammar igen sedan tiotals år tillbaka.

2. Övriga

Finnö (1), Husö (6), Hästö (2), Mosshaga (0), övriga (5 = åldringsboende).

I utbyarna finns tillsammans 7 bostadshus och ca 32 fritidshus alla med eget vatten och avlopp. 2 st hushåll har egna reningsverk delvis bekostade av kommunen (såsom vissa reningsverk i Sottunga by).

Invånarantal 01.01.2017 totalt:	14 st
Hushåll, 1-2 vån:	7 st
Fritidshus, 1-2 vån:	32 st

	Inom allmänt VA	Utanför allmänt VA
Bostadshus med		
Eget vatten, kommunalt avlopp:	-	-
Kommunalt vatten, enskilt avlopp:	-	-
Kommunalt vatten & avlopp	-	-
Eget vatten, eget avlopp	-	7 st
Fritidshus med		
Eget vatten, kommunalt avlopp:	-	-
Kommunalt vatten, enskilt avlopp:	-	-
Kommunalt vatten & avlopp	-	-
Eget vatten, eget avlopp	-	32 st

Åtgärdsbehov

Kommunens VA-planering fram till 2030 kommer inte påverka dagens VA-situation av de identifierade åtgärdsbehoven. Någon VA-planering förväntas inte göras.

- Arbetet med att förhindra regnvatten att tränga in i avloppsledningen till reningsverket fortsätter.
- Utbyggnad av avloppsledningsnätet till hamnområdet pågår.
- För ett läge där kommunens både ordinarie och reservbrunn skulle bli kontaminerade anskaffas större plastkärl för utdelning av färskvatten tills problemen åtgärdats.

Beroenden

- Ställs strängare krav på kväverening kommer befintligt reningsverk inte vara tillräckligt och åtgärder behöver vidtas för att uppnå nya lagkrav.
- Endast i det fall att fullmäktige går in för att tillhandahålla bruksvatten till abonnenter, vilket inte förväntas.
- Dagens kommunala VA-situation möjliggör inte etablering av VA-krävande industri. Vid efterfrågan krävs ytterligare åtgärder.

Status VA-utvecklingsplan

Planen behandlades på styrelsemöte den 02.11.2017 och behandlingen föranledde några ytterligare ändringar och kompletteringar. Behandlas på nytt i styrelsen den 07.12. Godkänd av kommunfullmäktige 18.12.2017.

Bilagor

1. VA-översiktskarta Sottunga